

contramuralla li fan los Pirineus— / dels Alps és l'abrupta, suprema, cordillera, / Muntada per una altra de *glaces* y de neus», *Canigó* VII, v. 100. *Glàça* 'espècie de vernís' (cf. supra *vidre glàçat*): «*glassa pera scriure: vernix*» amb el derivat +*glacera* «*ssera per tenirla: vernicarium, pixis*», Busa-N. 1507 (C-VIII-6.19f.).

Glacador; glaçament; glacé, del fr. *glacé*. *Glacis* [Lab. 1839], del fr. *glacis*, usual sens dubte des de mj. S. XVIII almenys, quan els barcelonins hagueren de suportar la ciutatella amb què els endogalà l'aliança franco-castellana. *Glàç* francesisme desusat i a evitar (*DFa.*, *AlcM*, però no n'hi ha altra notícia, mentre que el fr. *glàçon* és de vida constant i general des del S. XII).

Per expressar la idea del francès *glacier*, it. *ghiacciaio* (dades sobre aquest, recents, en APrati), retorom. *glatschier* (> al. *gletscher*), algú ha assajat en català *glacera* (*DFa.*), però els muntanyencs en diem en els Pirineus *gelera* (recordo des de c. 1924 *les geleres d'Aneto, de les Maleïdes*, i també s'ha usat per als pastres que n'hi ha entorn de la Pica de Canigó, i les petites de les Valls de Boí, Ferrera i Espot); a Bielsa he sentit o *glaijal* parlant del Mont-Perdut, el Marmoré etc. Cultismes: *Glacial*. [Lab. 1839]. *Glaciari* adj.

Desglàçar [*desglaci*, c. 1372, Jacme Marc], *desglassar* Lacav., i en sentit culinari 1575: «DE CUYNAR: lo farcít --- cremar --- mesclar --- *desglassar*: egelidare; torrar ---», OPou [*ThPu.*, 225]; *desglaçament* [Lacavalleria]; *desglàç* [Belv.]; *desglàça; desglàçada*. *Englaçar*. *Reglaçat; reglaçada*. *Aglaçar* bal. [*DFgra*]: «*aglassar*: cansar, moler; *aglassarse; aglassat com un porc*: molido como alheña», per a 'glàçar' AMAlcover i Ruiz Pablo; en el sentit d'«extenuar», ja en Tomàs Aguiló; *aglaçador* («febra *aglassadora*», JnRosselló, *Manyoc*, 124); «*cansar*» eiv. (PzCabr. *aglaçament*). Hi ha un *conglàçar* i derivats, rars, i probablement no són més que contaminacions de CONGLAT, i *conglatar*, mots pre-romans.

1 «Erano ombre dolenti nella *ghiaccia*», *Inferno* XXXII, 35; però no perquè el seu servil expositor Andreu Febrer usi allí *glassa* (per amor de la rima, i qui sap si ja l'Alighieri), hi ha dret a donar això com a prova d'un cat. *glàça*, mot postverbal en la nostra llengua. — 2 On s'ha mantingut també ferm el mot romànic, amb el sentit de 'glàç' i a Transsilvània 'calamarsa, pedra'; a fi de *ghiata* 'restar insensibile' a se da pe *ghiata* 'lliscar'.

Gladi, gladiada, gladiador, gladiatori, gladiol, gladiola, glai, V. *esglaiar*; hi afegeixo: «les ombres *esglaiades* dels difunts revoltaven aquell paratge», S. XIV, que cito a *paratge* (PAR)

Glaia, paraula mal documentada, potser de l'*aglaia*, derivat d'un *aglaiar* 'badar, tallar', paral·lel a *esglaiar* *Glaire*, V. *gralla* *Glan, glanasses, gland, glandifer, glandiforme, glandívor, glàndula, glandulació, glandular, glandulífer, glanduliforme, glandulós, glaner, glaneta, glànola, glanoleta, glanolós*, V. *gla* *Glapa*, V. *clapa* *Glapar, glapeig*, V. *glatir* *Glaper*, V. *clapa*

Glapir, glapit, glapitar, V. *glatir* *Glasa* (?), V. *gleda* (GREDA) *Glas*, V. *gladi* (ESGLAIAR) *Glassa*, V. GLASSA II i GLAÇ (derivats) *Glasser*, V. *glassa* II *Glassera*, V. *glàç* deriv. *Glasseta, glassilla*, V. *glassa* II

GLAST, pres del ll. *glastum* id. □ 1.ª doc.: *DFa*.

GLATIR, del ll. GLATTIRE 'fer lladrucs aguts els gossos', significat encara viu en algunes comarques (a), però aplicat generalment al batec precipitat del cor (b), i d'aquí traslladat al sentit de 'delir-se, desitjar amb ànsies' (c); en l'acc. a) apareix generalment alterat en *glapir*. □ 1.ª doc.: un cop c. S. xv, i sovint en escr. 15 Renaix; b) escr. Renaix., c. 1870; c) 1803, Belv. i potser ja en un text medieval; d) *glapir*, 1647 (*DTo.*) i potser ja en un text de c. a. 1400.

De l'aplicació als gossos poc ha quedat en català: no la veig recollida en altre dicc. que el *DAG*. (omès per tots: *DFa.*, Lab., Vogel, *DTo.*, *Damen.*, Escrig 1851, Sanelo etc.) amb la definició «lladrad dels gossos quan troben pessa» i cita d'una *Vida de Santa Paula* [segle xv?, S. xvi?] «lavòs udolaren e *glatiren* com a cans»; segons *AlcM* «lladrad amb lladrucs curts i secs els gossos quan segueixen la caça», com a usat a l'Empordà i Garrotxa, i en un glossari ross. (1922) «el cridar de la guilla, de l'àguila, de la grua i d'altres animals»; de fet va usar-lo algun cop l'olotí MrnVayreda: ho diu dels gossos (si bé hi ha alhora quelcom d'humà): «En Rafel, fora de si, marxava al galop al cap de la corrua --- aixís arribàrem fins a les tàpies de la casa, sense ordre ni concert, i *glatint* com una canilla de llebrers», «què n'has acabat d'aquesta jornada, gos bordissenc? Has vist caure les perdius, sense ni tenir el gust d'alçar-les --- més valdria que t'enterressis --- que no pas fer el bèstia, anant tota la vida a la retranga d'en Pere i en Pau, *glatint* rosegons i guitant al rascle, maleït morral de somera!» (*Puny*, XVIII, XXII, pp. 274, 340; = ed. 4.ª, 214, 262).

Generalment és ja amb els sentits translàtics. En el sentit de 'bategar el cor', 'palpitar', manca també en els diccs.: l'ometen el *DFa*. i els altres, i si bé el registra el *DAG*. ho fa qualificant-lo de «castellanisme» (com que Aguiló no solia fer tals judicis en les seves cèdules, em pregunto si això no és cosa del publicador Montoliu; Fabra? en dubto molt).

Almenys històricament això ha de ser fals; avui sembla mot ben respectable si s'usa amb un matís intensiu de 'palpitar el cor intensament'. El fet és que van usar-lo escr. Renaix. de llenguatge pur (si bé és cert que *bategar* el reemplaça pertot més o menys absolutament), i em sembla que ho hem de mirar com a acc. de trànsit indefectible entre a) i c); d'altra banda, *AlcM* en dona cites en Llorente, JnAlcover i Guimerà; i ja abans, ultra la cita del *DAG*. en Ed. Vidal Val. (1865), l'usà també el seu germà Gaietà: «menys sospitaran que sota 'ls arreus d'un senyor metge *glateix* el cor d'un galan enamorat» (*Rosada d'estiu*, 386); «ja no era la papallona lo que veyia sinó la imatge d'aquell jove que feya *glatir* son cor», Bosch de la Tr. (*Pla* y